

МЕДИЧНА ОСВІТА

УДК: 614.253.4:371.59.015.3

Вакалюк І.І.

Тестове завдання – невід’ємна частина успішного проведення практичного заняття в умовах кредитно-модульної системи освіти

Кафедра внутрішньої медицини стоматологічного факультету (зав. каф. – проф. М.А.Оринчак)
Івано-Франківського національного медичного університету

Резюме. У роботі наведені шляхи оптимізації практичного заняття з предмету “Внутрішня медицина”. Показано, що успішне викладання предмету можливе за умов використання методів контролю та навчання, адекватних відповідному етапу заняття та заданому рівню теоретичних знань, шляхом використання матеріалів методичного забезпечення, зокрема, тестових завдань. Обґрунтовано доцільність та ефективність вирішення на підготовчому етапі практичного заняття з метою контролю вихідного рівня знань, навичок, вмінь чотирьох типів тестів другого рівня із різним формулюванням, оскільки саме вони забезпечують формування у студента репродуктивної теоретичної бази. На заключному етапі для оцінки професійних вмінь студента доцільно вирішувати тестові завдання четвертого рівня, що вирізняються більшою складністю та сприяють формуванню глибокого логічного мислення. Визначено перспективи подальшого вдосконалення складання та оцінювання тестів в умовах безперервного прогресу навчального процесу та активного залучення нових методик викладання.

Ключові слова: навчальний процес, тестове завдання, Болонська система.

Постановка проблеми і аналіз останніх досліджень.

В умовах активного реформування навчального процесу в Україні створюється необхідність дотримання базових принципів входження в Євро-освітній простір, а саме, організаційної динамічності, гнучкості та партнерства, пріоритетності змістової та організаційної самостійності [1].

У цілому при організації навчання передбачається врахування динаміки соціального замовлення, потреби ринку праці, індивідуальні можливості студента, партнерський тип взаємовідносин у системі «викладач-студент».

Відповідно до цього, важливим є виховання конкурентоздатного студента-медика із мисленням ХХІ століття, який відіграє активну, пізнавальну та напружену роль у формуванні власних професійних вмінь та навичок. При цьому, головна функція відводиться саме студенту, а не викладачу, який наче «локомотив» лише створює рух знань, коригує цілі та зміст навчання [1, 2].

Організація навчального процесу за кредитно-модульною системою освіти потребує активного використання сучасних методів контролю та навчання із відповідними матеріалами методичного забезпечення, що сприяє формуванню професійних вмінь і навичок студентів на належному рівні.

Мета. Оптимізація проведення практичного заняття з предмету “Внутрішня медицина”.

Матеріал і методи дослідження

Проведено аналіз рекомендованих тестових завдань із предмету “Внутрішня медицина”. Виділено групи тестів для оцінки вихідного рівня знань студентів на підготовчому етапі та контролю професійних вмінь на підсумковому етапі заняття.

Результати дослідження та їх обговорення

Повноцінне проведення практичного заняття в умовах кредитно-модульної системи освіти передбачає використання тестових завдань відповідно до вимог Болонського процесу. Кожне тестове завдання має відповідати чітко визначеній формі, змісту та рівню складності відповідно до заданого викладачем рівня теоретичних знань. Адаже, тільки якісні завдання забезпечують високу валідність, надійність і формування достатнього рівня професійних вмінь студентів.

За метою використання та місцем у навчальному процесі

розмежовують тести навчальні й контрольні. Навчальні тести використовуються на всіх етапах проведення практичного заняття та спрямовані на визначення рівня оволодіння тематичним матеріалом, його закріплення або повторення. Їх головною метою є виявлення прогалин у теоретичних знаннях, вміннях і навичках студентів з метою спрямування їх на усунення недоліків у підготовці [3].

Контрольні тести проводяться як певний підсумок роботи над вивченням теми. Вони мають комплексний характер, тобто перевіряють знання і вміння, здобуті та вироблені студентами в межах одного або кількох тематичних блоків.

На підготовчому етапі практичного заняття з метою контролю вихідного рівня знань і навичок студентів використовуються тестові завдання першого та/або другого рівня теоретичних знань.

Тести першого рівня (тестові завдання із однією правильною відповіддю) складаються з умови у вигляді запитання чи незакінченого твердження та чотирьох-п’яти варіантів відповіді, один з яких правильний, а решта – правдоподібні неправильні відповіді. Основною функцією невірних варіантів вибору є збити з пантелику тих студентів, які невпевнені у відповіді через недостатнє оволодіння теоретичним матеріалом. Необхідно зауважити, що неправильні варіанти відповіді не є абсолютно неправильними, але все ж таки менш правильні ніж еталонна відповідь.

Завдання з однією правильною відповіддю є найбільш прийнятними для студентів, насамперед, за рахунок того, що знайти вірну відповідь серед неправильних легше, ніж самому таку відповідь сформулювати. Крім того, згідно з статистичними даними, якщо тестове завдання має лише чотири-п’ять варіантів відповіді, правильний вибір можна вгадати з ймовірністю 25% [3, 4].

Тестові завдання першого рівня вимірюють переважно знання, розуміння та застосування історичного матеріалу, статистичних даних тощо. Вони передбачають лише ознайомлення студента з інформацією, пізнання її та обов’язкове відтворення. Тому, на нашу думку, вирішення тестів першого рівня на підготовчому етапі проведення практичного заняття у вищих навчальних закладах є небажаним.

Більш доцільним та ефективним в організації контролю та навчання на початковому етапі заняття є тестовий контроль другого рівня, який забезпечує формування у студента репродуктивної теоретичної бази. Зокрема, вирішуючи їх, студент повинен не тільки зрозуміти, запам’ятати необхідну інформацію, але й вміти послідовно її відтворити, що у свою чергу сприяє формуванню логічного мислення.

Розрізняють чотири варіанти тестового завдання другого рівня: тест із множинним вибором, тест на знаходження логічних пар, тест на визначення правильної послідовності та конструктивне тестове завдання [1, 3].

Тест із множинним вибором передбачає вибір декількох правильних відповідей із запропонованих. У цьому типі тесту кожен варіант відповіді повинен бути або абсолютно правильним, або абсолютно неправильним, для того, щоб уникнути неоднозначності. Завдання даного формату має умову у вигляді запитання або незакінченого твердження та перелік варіантів вибору. На нашу думку, важливою умовою успішного вирішення тестового завдання такого формату є наявність більш ніж десяти варіантів запропонованих відповідей, що в свою чергу забезпечує більш ефективний контроль

знань студентів.

Тест на знаходження логічних пар передбачає встановлення відповідності між заданими завданнями та варіантами відповіді. Він складається зі спільного вступного запитання та декількох (чотирих-п'яти) завдань, позначених латинськими літерами або цифрами, до кожного з яких необхідно підібрати один найбільш логічний варіант вибору. Завдання такого формату характеризується підвищеною складністю, оскільки перевіряє не тільки знання матеріалу, але й розуміння зв'язків між окремими його компонентами. Для кращої готовності до виконання даного тестового контролю студенту слід розвивати асоціативні знання, зокрема, намагатись не тільки запам'ятовувати теоретичний матеріал, а й зрозуміти та систематизувати його.

Тестове завдання на визначення правильної послідовності складається зі вступного запитання та декількох (близько десяти) правильних варіантів відповіді, позначених літерами або цифрами. Під час вирішення тесту даного формату студенту необхідно розташувати варіанти відповіді у правильній послідовності.

Конструктивне тестове завдання передбачає формування студентом самостійної відповіді. Зокрема, студенту пропонують заповнити німу структурно-логічну схему, вказавши другорядні елементи за умови наявності основи (головний елемент). Ще одним варіантом конструктивного тесту є наявність запитання з переліком кількості варіантів відповіді. При цьому, студенту необхідно самостійно назвати усі варіанти вибору відповідно до поставленого питання.

На підсумковому етапі заняття методом контролю рівня професійних вмінь студента є розв'язання тестового завдання четвертого рівня. Проведення тестового контролю вказаного формату можливе шляхом виконання завдання по диференціальній діагностиці, по схемі лікування, по алгоритму надання невідкладної допомоги тощо. Зокрема, студенту пропонується заповнити таблицю диференціальної діагностики, лікування чи невідкладної терапії визначених захворювань із наведеними основними ознаками для порівняння. Студент самостійно вписує у відповідну графу правильну відповідь або зазначає наявність (+)/відсутність (-) конкретної ознаки чи правильного вибору препарату при тому чи іншому захворюванні.

Вагомим аспектом успішного проведення практичного заняття на всіх його етапах є оцінювання тестового контролю, котре, насамперед, повинно бути об'єктивним і прозорим. Зокрема, студенти, які дали однакові відповіді, повинні отримати однакові бали. Необхідним є використання публічної схеми оцінювання з публічним оприлюдненням вимог до нього, регламенту проведення тестування та апеляції результатів. Набори тестових завдань повинні бути співставимі між собою та відповідати однаковому рівню складності відповідно до етапу практичного заняття [4].

Необхідно пам'ятати, що кінцева оцінка студента на занятті являє собою сумарне оцінювання теоретичних знань, практичних вмінь і навичок. При цьому, перевага надається рівню оволодіння практичною частиною (2/3 оцінки), а на теоретичне засвоєння тематичного матеріалу відводиться лише третина сумарного балу.

Висновки

Успішне проведення практичного заняття можливе за умов використання методів контролю та навчання, адекватних відповідному етапу заняття та заданому рівню теоретичних знань, за рахунок використання матеріалів методичного забезпечення, зокрема, тестових завдань.

На початковому етапі практичного заняття з метою контролю вихідного рівня знань, навичок, вмінь студента рекомендовано використовувати чотири типи тестів другого рів-

ня із різним формулюванням. На заключному етапі для оцінки професійних вмінь студента доцільно вирішувати тестові завдання четвертого рівня, що вирізняються більшою складністю та сприяють формуванню глибокого логічного мислення.

Перспективи подальших досліджень

Зрозуміло, що в умовах безперервного прогресу навчального процесу та активного залучення нових методик викладання, складання та оцінювання тестів потребує подальшого вдосконалення. Адже, ретельний відбір тестових завдань за тематичністю, рівнем складності дозволить більш точно та об'єктивно діагностувати знання, вміння та навички студента.

Література

1. Мілерян В. С. Методичні основи підготовки та проведення занять у вищих медичних навчальних закладах / В. С. Мілерян. – К., 2007. – 120 с.
2. Психологія і педагогіка / За ред. С. Д. Максименка. Підручник для студентів ВНЗ. – Вінниця: Нова книга, 2007. – 367 с.
3. Тестові завдання: зміст, форма, структура [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vintest.org.ua/data/ua_form_test.doc.
4. Форми тестових завдань. Форма подання тестового завдання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/formi_testovih_zavdan_forma_podannya_testovogo_zavdannya

Вакалюк І.І.

Тестовое задание – неотъемлемая часть успешного проведения практического занятия в условиях кредитно-модульной системы образования

Резюме. В работе приведены пути оптимизации практического занятия с предмета внутренняя медицина. Показано, что успешное преподавание предмета возможно при использовании методов контроля и обучения, адекватных соответствующему этапу занятия и заданному уровню теоретических знаний, путем использования материалов методического обеспечения, в частности, тестовых заданий. Обоснована целесообразность и эффективность решения на подготовительном этапе практического занятия с целью контроля исходного уровня знаний, навыков, умений четырех типов тестов второго уровня с разной формулировкой, поскольку именно они обеспечивают формирование у студента репродуктивной теоретической базы. На заключительном этапе для оценки профессиональных умений студента целесообразно решать тестовые задания четвертого уровня, которые отличаются большей сложностью и способствуют формированию глубокого логического мышления. Определены перспективы дальнейшего совершенствования составления и оценивания тестов в условиях непрерывного прогресса учебного процесса и активного привлечения новых методик преподавания.

Ключевые слова: учебный процесс, тестовое задание, Болонская система.

Vakalyuk I.I.

Test Task as Integral Part of Successful Conducting of Practical Lesson under Credit and Module System of Education

Summary. The ways of optimization of a practical lesson in internal medicine were presented in the article. Successful teaching of the subject is impossible without methods of monitoring and training, which should be appropriate for a particular stage of training and for a given level of theoretical knowledge, while using methodological materials including tests. It was found that doing four types of the second-level tests at the preparatory stage was appropriate and effective, since they provide for the formation of a student's reproductive theoretical base. At the final stage in order to assess professional skills, students should do the fourth-level tests, which are more complex and contribute to the formation of deep logical thinking. The prospects for further improvement in tests' preparation and evaluation under conditions of a continuous progress of the educational process and active application of new teaching methods were determined.

Keywords: teaching, test, Bologna process.

Надійшла 19.11.2012 року.